Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0155

Albaaniat käsitlevad 2023. ja 2024. aasta aruanded

Euroopa Parlamendi 9. juuli 2025. aasta resolutsioon Albaaniat käsitlevate komisjoni 2023. ja 2024. aasta aruannete kohta (2025/2017(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Albaania Vabariigi vahelist stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut[1],

– võttes arvesse Albaania poolt 24. aprillil 2009. aastal esitatud ELi liikmeks saamise avaldust,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III)[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrust (EL) 2024/1449, millega luuakse Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu[3],

– võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),

– võttes arvesse komisjoni 8. novembri 2023. aasta teatist „2023. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2023)0690) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2023. aasta aruannet Albaania kohta (SWD(2023)0690),

– võttes arvesse komisjoni 8. novembri 2023. aasta teatist „Uus

---

1 ELT L 107, 28.4.2009, lk 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
2 ELT L 330, 20.9.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 ELT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

Lääne-Balkani majanduskasvu kava“ (COM(2023)0691),

– võttes arvesse komisjoni 20. märtsi 2024. aasta teatist laienemiseelsete reformide ja poliitika läbivaatamise kohta (COM(2024)0146),

– võttes arvesse komisjoni 24. juuli 2024. aasta teatist „2024. aasta aruanne õigusriigi kohta“ (COM(2024)0800), millele on lisatud komisjoni talituste töödokument „2024. aasta aruanne õigusriigi kohta – Peatükk õigusriigi olukorra kohta Albaanias“ (SWD(2024)0828),

– võttes arvesse komisjoni 30. oktoobri 2024. aasta teatist „2024. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2024)0690) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2024. aasta aruannet Albaania kohta (SWD(2024)0690),

– võttes arvesse ELi reformi- ja kasvurahastu raames esitatud Albaania reformikava, mille komisjon 23. oktoobril 2024 heaks kiitis,

– võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) valimisvaatlusmissiooni 29. septembril 2023 avaldatud lõpparuannet 14. mail 2023. aastal toimunud Albaania kohalike valimiste kohta,

– võttes arvesse OSCE/ODIHRi 26. juuli 2021. aasta valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet Albaania 25. aprilli 2021. aasta parlamendivalimiste kohta,

– võttes arvesse Veneetsia komisjoni ja OSCE/ODIHRi 11. detsembri 2020. aasta ühisarvamust Albaania põhiseaduse 30. juuli 2020. aasta muudatuste ja valimisseadustiku 5. oktoobri 2020. aasta muudatuste kohta,

– võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani riikide 17. mail 2018. aastal toimunud tippkohtumisel vastu võetud Sofia deklaratsiooni ja sellele lisatud Sofia prioriteetide kava,

– võttes arvesse 6. mail 2020. aastal toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel vastu võetud Zagrebi deklaratsiooni,

– võttes arvesse 13. detsembril 2023. aastal ja 18. detsembril 2024. aastal Brüsselis toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumiste deklaratsioone,

– võttes arvesse 28. augustil 2014 algatatud Berliini protsessi,

– võttes arvesse Piirideta Reporterite koostatud 2024. aasta maailma ajakirjandusvabaduse indeksit,

– võttes arvesse Transparency Internationali korruptsioonitaju 2024. aasta indeksit,

– võttes arvesse Maailma Majandusfoorumi 2024. aasta ülemaailmse soolise ebavõrdsuse aruannet,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Albaania kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0106/2025),

A. arvestades, et laienemine on kõige mõjusam ELi välispoliitika vahend ja geostrateegiline investeering pikaajalisse rahusse, demokraatiasse, stabiilsusse ja turvalisusse kogu Euroopas;

B. arvestades, et EL on jätkuvalt Lääne-Balkani riikide peamine poliitiline ja majanduspartner; arvestades, et EL on endiselt Albaania ülekaalukalt suurim kaubandus- ja investeerimispartner ning suurim finantsabi andja;

C. arvestades, et laienemine on tulemuspõhine protsess, mis põhineb demokraatial, õigusriigil ja põhiõigustel; arvestades, et Albaania ühinemine ELiga sõltub püsivatest, põhjalikest ja pöördumatutest reformidest põhivaldkondades, alustades õigusriigist ja demokraatlike institutsioonide toimimisest;

D. arvestades, et Albaania on olnud ELi kandidaatriik alates 2014. aastast, alustas ühinemisläbirääkimisi 2022. aasta juulis ning läbis edukalt sõelumisprotsessi 2023. aasta novembris;

E. arvestades, et Albaania alustas läbirääkimisi 1. teemavaldkonna (põhiküsimused) üle 15. oktoobril 2024 ja 6. teemavaldkonna (välissuhted) üle 17. detsembril 2024, 2. teemavaldkonna (siseturg) üle 14. aprillil 2025 ja 3. teemavaldkonna (konkurentsivõime ja kaasav majanduskasv) üle 22. mail 2025;

F. arvestades, et Albaania on välispoliitikas usaldusväärne partner ning järgib täielikult ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhimõtteid;

G. arvestades, et Albaania on olnud välismaiste pahatahtlike mõjukampaaniate sihtmärk, eesmärgiga külvata erimeelsusi, õhutada pingeid ja vägivalda ning destabiliseerida kogu piirkonda, sealhulgas Venemaa poolne desinformatsioon ja valimistesse sekkumine ning ELi-väliste osalejate, nagu Hiina, küsitavad investeeringud; arvestades, et Venemaa ja Iraani küberründed Albaania vastu häirisid 2022. ja 2023. aastal valitsuse kriitilise tähtsusega funktsioone, andes aimu hübriidohtude keskkonnast, milleks Albaania peab ELiga integreerumise suunas liikudes valmis olema;

H. arvestades, et Albaania valimissüsteemis esineb endiselt puudusi ja selles on tõsiseid nõrku kohti; arvestades, et OSCE/ODIHRi soovitusi valimiste läbiviimise edasiseks parandamiseks Albaanias ei ole veel täielikult arvesse võetud;

I. arvestades, et Albaania osaleb ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonidel ja operatsioonidel, sealhulgas operatsioonil EUFOR Althea Bosnias ja Hertsegoviinas;

J. arvestades, et rahvus- või etniliste vähemuste kaitse on ELi liikmesriigi staatust taotlevate riikide jaoks otsustava tähtsusega; arvestades, et Albaanias on vastu võetud rakendusaktid vaba enesemääramise ja vähemuskeelte kasutamise kohta;

K. arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu toob esile ELi laienemise olulisuse Euroopa maailmajao julgeoleku ja stabiilsuse tagamisel;

1. väljendab heameelt, et Albaania on ELiga integreerumist vankumatu pühendumusega oluliseks pidanud ja ilmutanud sellega, et seda toetavad üksmeelselt kõik erakonnad, nii valitsuspartei kui ka opositsioon, ja sellel on ka kodanike ülekaalukas toetus, ning tunnustab Albaania järjepidevat ja täielikku kooskõla ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga ning reeglitel põhineva rahvusvahelise korra edendamist, sealhulgas asjaolu, et Albaania on Venemaa ja Valgevene vastu suunatud ELi piiravate meetmetega ühinemisel võtnud Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja suhtes kindla positsiooni; tunnustab riigi aktiivset rolli piirkonnas ja piirkondlikes algatustes;

2. väljendab heameelt Albaania eesmärgi üle lõpetada ühinemisläbirääkimised 2027. aasta lõpuks ja viimastel aastatel tehtud jõudsate edusammude üle, eelkõige kahe läbirääkimiste teemavaldkonna avamise üle 2024. aastal ja kahe täiendava teemavaldkonna avamise üle 2025. aastal; tuletab meelde, et kandidaatriigid läbivad liikmesuskriteeriumide täitmiseks ühinemisläbirääkimiste käigus põhjaliku muutuste protsessi ja et ühinemisläbirääkimised kestavad nii kaua, kui on vaja vajalike reformide elluviimiseks; rõhutab vajadust suurendada ühinemisprotsessi läbipaistvust, vastutust ja kaasatust, sealhulgas selle parlamentaarset mõõdet; hoiatab igasuguse tegevuse eest, millega võidakse õõnestada kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi;

3. märgib, et ELiga ühinemise tempo sõltub kandidaatriigi edusammudest õigusaktide ELi õigusega vastavusse viimisel, selle rakendamisel ja riigi kõigi institutsioonide korrektse toimimise tagamisel ning põhineb õigusriigil, heal valitsemistaval ja põhiõigustel; nõuab tungivalt, et Albaania kiirendaks reforme, et tugevdada õigusriiki, edendada majanduskasvu, võidelda korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, tõkestada inimkaubandus, tagada põhiõiguste kaitse ning teha edusamme sellistes valdkondades, nagu väljendus- ja teabevabadus ning meedia mitmekesisus ja sõltumatus;

4. väljendab heameelt ELi uue Lääne-Balkani reformi- ja kasvurahastu üle, millest antakse Albaaniale tema ambitsioonikas reformikavas

sätestatud tingimuste täitmisel toetuste ja laenudena 922 miljonit eurot;

5. võtab teadmiseks, et Albaania võttis vastu ELiga integreerumise riikliku kava 2024.–2026. aastaks; väljendab heameelt, et Albaania on loonud integratsiooniprotsessi eest vastutavad organid; nõuab suuremaid pingutusi, et suurendada läbipaistvust ja teavitada üldsust ELiga integreerumisest;

6. kiidab heaks otsuse avada Tiranas Euroopa Parlamendi Lääne-Balkani piirkondliku büroo; märgib, et büroo saab olema peamine kontaktpunkt Euroopa Parlamendi ning riikide parlamentide, kodanikuühiskonna ja tervest Lääne-Balkani piirkonnast pärit kohalike partnerite vahel;

7. väljendab heameelt 18 Albaania osaleja osalemise üle Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee loodud kandidaatriike esindavate liikmete algatuses, mille eesmärk on edendada tihedamaid sidemeid kandidaatriikidega ja hõlbustada nende järkjärgulist integreerumist Euroopa Liiduga;

Demokraatlikud institutsioonid, meedia ja kodanikuühiskond

8. rõhutab, et konstruktiivne poliitiline arutelu ja korrektne parlamentaarne käitumine on demokraatliku valitsemistava olulised tegurid; kinnitab veel kord Albaania poliitiliste jõudude ühist vastutust konstruktiivse ja kaasava poliitilise dialoogi tugevdamisel ning riigis valitseva poliitilise polariseerumise probleemi lahendamisel; taunib kõigi erakondade poliitikute pidevat vastasseisu ja vaenu õhutavat retoorikat ning valitseva enamuse ja opositsiooni vahelisi kokkupõrkeid; rõhutab vajadust edendada poliitilist kultuuri, mis põhineb vastastikusel austusel ja demokraatlike normide järgimisel, tagades, et poliitiline konkurents ei õõnesta institutsioonilist stabiilsust, ning näidata üles täielikku austust parlamentarismi vastu, tehes poliitilistele rünnakutele lõpu; nõuab tõelist dialoogi, et edendada poliitilist stabiilsust ja edusamme, ning rõhutab vajadust saavutada erakonnaülene konsensus ELiga integreerumise tegevuskava ja kodanikuühiskonna sisulise kaasamise küsimuses; rõhutab vajadust tagada tulemuslikum parlamentaarne järelevalve ja institutsioonide parem toimimine;

9. tunnistab, et Albaania demokraatlikke institutsioone ohustab üha suuremal määral pahatahtlik välismõju ja hübriidsekkumine; rõhutab, et Kremli-meelsete narratiividega on püütud vähendada avalikkuse usaldust demokraatlike institutsioonide vastu ja õhutada läänevastaseid meeleolusid; kutsub Albaaniat üles suurendama institutsioonilist vastupanuvõimet varjatud poliitilise rahastamise, meediaga manipuleerimise ja küberohtude suhtes, millel on ELiga ühinemise protsessile otsene mõju; nõuab, et ELi institutsioonid jälgiksid hoolega Albaania kokkupuudet pahatahtliku välismõjuga;

10. väljendab heameelt, et Albaania on blokeerinud Venemaa

desinformatsiooni domeenid, kuid rõhutab vajadust ELi ja Albaania kooskõlastatud mehhanismi järele desinformatsiooni vastu võitlemiseks, võttes eeskujuks platvormi EUvsDisinfo, et lükata Kremli narratiivid kiiresti ümber ja võtta vastumeetmeid; pooldab Lääne-Balkani riikide vahelise piirkondliku koostöö suurendamist, et jagada parimaid tavasid ja töötada välja ühised strateegiad võitluses desinformatsiooni ja välismõjutuste vastu; hoiatab Hiina riigi toetatud meedia kasvava mõju eest Albaanias;

11. rõhutab Albaania parlamendi kohustust järgida viivitamata konstitutsioonikohtu otsuseid; rõhutab parlamendi olulist ja asendamatut rolli kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi tagamisel; kutsub Albaaniat üles tagama tõelise demokraatliku vastutuse ning tugevama ja läbipaistvama juhtimise;

12. võtab teadmiseks Albaania valimisseaduse 2024. aasta juuli muudatused, millega võimaldatakse Albaania diasporaal hääletada väljaspool riiki ja võetakse kasutusele osaliselt avatud valimisnimekirjad; võtab teadmiseks 11. mail 2025. aastal toimunud parlamendivalimised ja rõhutab, et OSCE/ODIHRi esialgsete järelduste kohaselt olid valimised konkurentsivõimelised ja professionaalselt korraldatud, kuid toimusid väga polariseerunud keskkonnas ja kandidaatidel puudusid võrdsed tingimused; väljendab muret, et valitsev erakond sai kasu haldusressursside laialdasest kasutamisest; märgib, et OSCE/ODIHRi lõpparuanne, mis sisaldab lõplikku hinnangut ja rakendatavaid soovitusi, avaldatakse eeldatavasti lähikuudel; kutsub kõiki osapooli üles näitama üles poliitilist tahet viia läbi ulatuslik ja kaasav valimisreform, et rakendada täielikult ja õigeaegselt kõiki OSCE/ODIHRi ja Veneetsia komisjoni soovitusi, sealhulgas valimiste ja erakondade rahastamise raamistiku kohta;

13. peab kahetsusväärseks, et viimastel aastatel on meediavabaduse ja sõltumatute ajakirjanike olukord halvenenud; märgib murega, et meedia sõltumatust ja mitmekesisust mõjutavad Albaanias endiselt suur turu kontsentratsioon, äri- ja poliitiliste huvide segunemine, rahastamise ja omandisuhete läbipaistmatus, ajakirjanike hirmutamine ja ebakindlad töötingimused; märgib, et Piirideta Reporterite 2024. aasta ajakirjandusvabaduse indeksi kohaselt on Albaania 99. kohal, mis ilmutab meedia omandiõiguse koondumise, poliitilise sekkumise ja ajakirjanike vastu suunatud ähvardustega seotud probleeme; rõhutab, et läbipaistvuse puudumine meedia rahastamis- ja omandistruktuurides suurendab toimetajate kallutatuse ja välismaise propaganda sisseimbumise ohtu ning õõnestab avalikkuse usaldust ajakirjanduse vastu; kutsub Albaania ametiasutusi üles tagama meedia omandiõiguse läbipaistvuse ja kehtestama nulltolerantsi ajakirjanike hirmutamise suhtes; kutsub Albaania valitsust üles toetama sõltumatuid faktikontrolli platvorme kui vahendeid, millega tagada üldsuse juurdepääs täpsele teabele, ja säilitama teaberuumi terviklikkuse;

14. tuletab meelde, et meediaalaste õigusaktide läbivaatamine peaks olema kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega ning toimuma läbipaistval ja kaasaval viisil, konsulteerides meediaorganisatsioonidega, et parandada meediavabadust ja isereguleerimist; väljendab heameelt ajakirjanduse kaitse ja ajakirjanike turvalisuse edendamise platvormi üle, mille käivitas Euroopa Nõukogu koos ELi ja silmapaistvate ajakirjandusvabaduse organisatsioonide võrgustikuga; märgib, et õigusraamistiku vastavusse viimisel ELi õigustiku ja standarditega, sh Euroopa meediavabaduse määrusega[4], ei ole edusamme tehtud; tuletab meelde vajadust tugevdada uurivat ajakirjandust, faktikontrolli ja meediapädevust ning võidelda vaenukõne, desinformatsiooni ja valeuudiste vastu; väljendab muret püsiva vaenu õhutava retoorika pärast, sealhulgas kõrgetasemeliste poliitikute, ametiisikute ja muude avaliku elu tegelaste poolt, mis soodustab hirmutamise õhkkonda; mõistab teravalt hukka sagenevad verbaalsed rünnakud ajakirjanike vastu, kes kajastavad õigusriigi ja korruptsiooniga seotud küsimusi, samuti naisajakirjanike vastu suunatud misogüünse veebiahistamise, laimukampaaniad, vägivalla ja rahutused, ning nõuab ründajate lõplikku süüdimõistmist; peab kahetsusväärseks, et karistusseadustik ei kaitse ajakirjanikke ähvardamise ja vägivalla eest, kutsub ametivõime üles võtma vastu õigusraamistiku, millega oleks tagatud ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate, keskkonnaaktivistide ja muude sidusrühmade tõhus kaitse üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide arvu murettekitava kasvu eest, dekriminaliseerima laimamine ja austama sõltumatu ajakirjanduse kui peamise võimu üle kontrolli teostava instantsi rolli ja tegema meediaga koostööd, järgides demokraatlikke põhimõtteid;

15. tuletab meelde riigi ja kohalike ametiasutuste kohustust parandada läbipaistvust, vastutust ja kaasatust, korraldades sisukaid ja korrapäraseid avalikke konsultatsioone sidusrühmadega; märgib murega, et Albaania parlament rakendab avalike konsultatsioonide õigusraamistikku endiselt suures osas vaid formaalselt; rõhutab vajadust tagada avalike andmete ja peamiste seadusandlike projektide suurem läbipaistvus; nõuab kohalike omavalitsuste rahaliste vahendite, haldussuutlikkuse ja maksuautonoomia parandamist;

16. väljendab heameelt Albaania elujõulise ja konstruktiivse kodanikuühiskonna üle, millel on reformiprotsessis oluline ja positiivne roll; väljendab heameelt valimiste järelevalve parandamise ja kodanikuühiskonna kasvava osaluse üle demokraatliku protsessi jälgimises; rõhutab, et kodanikuühiskond on demokraatia ja pluralismi ning hea valitsemistava ja sotsiaalse progressi

---

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL (Euroopa meediavabaduse määrus) (ELT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

edendamisel väga oluline; ergutab Albaania valitsust tugevdama kodanikuühiskonna, sealhulgas naiste õiguste organisatsioonide rolli ELiga ühinemise protsessis juba varases etapis ja läbipaistvas õigusloomeprotsessis; peab kahetsusväärseks, et Albaania kodanikuühiskonna organisatsioonid tegutsevad keerulistes oludes ja nende rahastamine riiklikest vahenditest on piiratud; nõuab, et toimivale käibemaksuvabastussüsteemile pannaks alus kooskõlas kohustustega, mis Albaania on võtnud ELi ja Albaania koostöölepingu ning IPA III raames; nõuab tungivalt, et ametiasutused kiirendaksid ajavahemikku 2024–2027 hõlmava valitsuse poliitilise tegevuskava väljatöötamist, et luua kodanikuühiskonna arenguks soodsam keskkond, ning jälgiksid tähelepanelikult tegevuskava rakendamist;

17. väljendab heameelt avaliku halduse ja korruptsioonivastase võitluse riigiministri uue ametikoha loomise üle ning rõhutab selle mõjususe ning avaliku halduse ja korruptsioonivastaste reformide elluviimise tähtsust; on siiski jätkuvalt mures, et avaliku halduse reformimisel on tehtud vaid väheseid edusamme; nõuab, et Albaania ametiasutused rakendaksid tulemuslikult tulemuspõhist värbamist käsitlevaid sätteid ning vaataksid üle uute avaliku halduse ja korruptsioonivastase võitluse reformide praeguste järelevalvestruktuuride tulemuslikkuse; rõhutab vajadust edendada aruandekohustuse kultuuri, erapooletut juurdepääsu avalikule teabele ja avaliku sektori asutuste kontrolli, sealhulgas reformikava rakendamise üle; märgib, et avaliku sektori asutused peavad parandama läbipaistvusnõuete täitmist ja teabetaotlustele reageerimist;

18. peab kahetsusväärseks, et hangete õigusraamistiku vastavusse viimisel ELi õigustikuga on tehtud vähe edusamme; väljendab muret hiljuti kehtestatud ajutiste erandite pärast riigihangete seaduse kohaldamisel; kutsub Albaania ametiasutusi üles parandama konkurentsipõhiseid hankemenetlusi kooskõlas ELi õigustikuga;

19. väljendab heameelt, et Albaania on teinud edusamme selles osas, mis puudutab paremat andmete edastamist Eurostatile;

Põhiõigused

20. märgib, et soolist vägivalda käsitlev õigusraamistik Albaanias ei ole Istanbuli konventsiooniga veel täielikult kooskõlas; väljendab tõsist muret, et naistevastane vägivald on endiselt kiiret lahendamist vajav probleem, kuna naisetappude arv on endiselt suur; väljendab heameelt, et ombudsman on käivitanud naisetapu jälgimisalgatuse; nõuab tungivalt, et tõhustataks ohvritele mõeldud tugiteenuseid, eelkõige tervishoidu, varjupaikade rahastamist, tasuta õigusabi ning ohvrite taasintegreerimist ja rehabilitatsiooniteenuseid; rõhutab vajadust suurendada rahalist ja institutsioonilist toetust ennetusprogrammidele, üldsuse teadlikkuse suurendamise kampaaniatele ning õiguskaitse- ja õigusasutuste erikoolitusele, et tagada ohvrikeskne lähenemisviis;

21. väljendab muret püsivate puuduste pärast sellistes valdkondades, nagu puuetega inimesed ja sooline võrdõiguslikkus, ning asjaolu pärast, et nendes valdkondades ei ole õigusaktid ELi õigustikuga kas üldse mitte või ainult osaliselt vastavusse viidud; tunnistab, et Albaania peab soolist vägivalda käsitleva õigusraamistiku Istanbuli konventsiooniga täielikult kooskõlla viima; märgib, et Maailma Majandusfoorumi ülemaailmse soolise ebavõrdsuse 2024. aasta aruande kohaselt on Albaania üleilmses arvestuses langenud kuus kohta allapoole 23. kohale, mis osutab suurenevale soolisele ebavõrdsusele; väljendab tõsist muret, et naistevastane vägivald on endiselt kiiret lahendamist vajav probleem, kuna naisetappude arv on endiselt suur; nõuab olemasolevate õigusaktide täielikku ja tulemuslikku rakendamist, sealhulgas kaitsemeetmete rangemat jõustamist ja õigusasutuste tõhusamat reageerimist soolise vägivalla juhtumitele, nagu on toodud esile Euroopa Komisjoni 2024. aasta aruandes Albaania kohta;

22. väljendab heameelt, et vastu on võetud uus ja paremini rahastatud riiklik LGBTI+ kogukonna liikmete tegevuskava; peab siiski kahetsusväärseks, et selles valdkonnas vajalike õigusaktide algatamisel ei ole tehtud edusamme ja kutsub ametiasutusi üles võtma vastu vajalikud õigusaktid sooidentiteedi ja sootunnuste tunnustamise ning samasooliste kooselu/abielu kohta; taunib asjaolu, et LGBTI+ kogukonna liikmed kogevad endiselt ähvardusi ja halvustavate meediakampaaniatega, kusjuures avaliku sektori asutused ei paku piisavat kaitset; märgib, et maapiirkondades ja äärealadel elavatel naistel, samuti roma ja egiptuse naistel ning LGBTI+ kogukonna liikmetel on jätkuvalt piiratud juurdepääs esmatasandi tervishoiule; nõuab tungivalt, et avaliku sektori institutsioonid ilmutaksid kindlat tahet kaitsta LGBTI+ kogukonna liikmete õigusi ning tegutseksid otsustavalt LGBTI+ kogukonda diskrimineeriva ja vaenava keelekasutuse vastu;

23. kutsub Albaaniat üles täielikult austama Albaania õigeusu autokefaalse kiriku autonoomiat ja hoiduma igasugusest tegevusest, mis kahjustab selle usuvabadust või omandiõigusi; nõuab, et lõpetataks sekkumine kiriklikesse ametitesse nimetamistesse ja peetaks dialoogi usuasutustega usulise pluralismi kaitsmiseks;

24. väljendab heameelt vähemuste hulka kuuluvate isikute õigusi, eelkõige enesemääramist ja vähemuskeelte kasutamist käsitlevate menetluses olevate rakendusaktide vastuvõtmise üle, sealhulgas kohalike omavalitsuste tasandil, ning toonitab, et tuleb tagada nende õigusaktide täielik ja tulemuslik rakendamine, et muuta vähemuste õiguste ja hariduse saamise õiguse kasutamine tegelikkuses võimalikuks; kutsub ametivõime üles tagama õigusaktide tõhusa rakendamise, eraldades eelkõige piisavad vahendid keskasutustele ja kohalikele omavalitsustele; kutsub ametivõime üles tagama, et rahvusvähemuste küsimustega tegeleva komitee liikmete valimise kord vaadatakse läbi kooskõlas komisjoni ja rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooni nõuandekomitee soovitustega; kutsub

ametivõime üles rahvusvähemuste küsimustega tegeleva riikliku komitee suutlikkust suurendama ning tagama selle täieliku toimimise ja piisavate ressursside olemasolu; väljendab muret vähemusrühmade püsiva diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse pärast Albaanias; kutsub Albaania valitsust üles täielikult austama ja kaitsma inimõigusi, sealhulgas vähemuste õigusi, ning tagama, et kõiki väiteid inimõiguste rikkumise, sealhulgas vaenukõne juhtumite kohta, uuritakse viivitamata ja põhjalikult; nõuab tungivalt, et Albaania ametiasutused täiustaksid institutsionaalseid mehhanisme, et tõkestada diskrimineerimist ja tagada kõigi kogukondade sisuline poliitikas osalemine kooskõlas Albaaniat käsitleva komisjoni 2024. aasta aruande soovitustega; kutsub Albaaniat üles kaitsma ja edendama oma rahvusvähemuste kultuuripärandit, keeli ja traditsioone; kutsub Albaaniat üles pakkuma rahvusvähemustele haridust nende emakeeles, sealhulgas asjakohast alg- ja keskharidust kreeka keeles piirkondades, kus tavapäraselt elab kreeka rahvusvähemus, ning tagama kõigile oma kodanikele kogu riigis piiranguteta juurdepääsu riiklikule alus-, põhi-, kesk- ja kõrgharidusele, rakendades asjakohaseid õigusakte seega täiel määral;

25. kutsub Albaaniat üles kaitsma ja säilitama kreeka õigeusu vähemuse usu- ja kultuuripärandit, sealhulgas kirikute ja kalmistute taastamise ja õigusliku tunnustamise kaudu; kutsub ametivõime üles hoiduma kreeka vähemusele ajaloolise või kultuurilise tähtsusega kinnisvara sundvõõrandamisest või lammutamisest;

26. tuletab meelde, et Albaania peab kaitsma õigust omandile, eelkõige tegema otsustavaid edusamme seoses esmase registreerimise ja hüvitise maksmisega, parandama riikliku katastriameti läbipaistvust ja omandiregistri katastriandmete kvaliteeti ning tagama, et omandi sundvõõrandamise ja äravõtmise korral austatakse õigust õiglasele kohtumenetlusele ja tõhusale õiguskaitsevahendile;

27. kutsub Albaania valitsust üles tegelema kommunistliku režiimi poolt kõigi usukogukondade vastu toime pandud ebaõiglusega ja selle heastama;

28. väljendab muret kommunistide konfiskeeritud usukogukondade vara aeglase tagastamise pärast; märgib lisaks murega, et vaatamata usukogukondade arvukatele taotlustele ei ole Albaania valitsus tagastanud kõiki kommunistliku režiimi ajal konfiskeeritud pühasid esemeid, reliikviaid, ikoone ja arhiive[5];

29. nõuab, et suurendataks investeeringuid haridussüsteemi ajakohastamisse, et tagada selle kvaliteet ja kaasavus; kutsub Albaaniat üles rakendama meetmeid, et soodustada puuetega inimeste töö- ja haridusvõimalusi;

---

5 https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/albania/

30. väljendab heameelt selle üle, et 2023. aastal viidi Albaanias läbi rahvaloendus; kutsub ametiasutusi üles avaldama üksikasjalikud andmed ja temaatilise analüüsi kooskõlas soovitusega, mille komisjon esitas Albaaniat käsitlevas 2024. aasta aruandes;

31. väljendab heameelt, et vastu on võetud isikuandmete kaitse seadus, mille eesmärk on tagada täielik kooskõla ELi õigustikuga; tunnustab Albaania ametivõime orbteoste kasutamise korda ja õiglast hüvitamist ning autoriõigusega kaitstud teoste andmebaasi käsitlevate rakendusaktide vastuvõtmise eest, kuid tunneb tõsist muret isikuandmete töötlemise ja IT-süsteemide puuduste pärast; kutsub Albaania ametivõime üles tugevdama andmetega seotud rikkumiste vastaseid kaitsemeetmeid, täiustama ennetamist ja üldsuse teadlikkust ning parandama institutsioonilist suutlikkust, et uut isikuandmete kaitse seadust tulemuslikult rakendada; kutsub Albaaniat üles jätkama koostööd ELi Intellektuaalomandi Ametiga;

32. tunnustab Albaania ja ELi vahelise koostöö tugevdamist rändevoogude juhtimise ja piirikontrolli valdkonnas, eelkõige uue riikliku rändestrateegia 2024–2026 ja Frontexi raames tehtava koostöö kaudu; võtab teadmiseks Itaalia ja Albaania vastastikuse mõistmise memorandumi;

Õigusriik

33. tunnustab Albaania edusamme kohtureformide rakendamisel, mille eesmärk on suurendada kohtusüsteemi sõltumatust, läbipaistvust ja vastutust, sealhulgas esimeses astmes lõpule viidud kontrolliprotsessi; väljendab heameelt Albaania parlamendi algatatud uue reformiprotsessi üle hea valitsemistava, õigusriigi ja korruptsioonivastase võitluse kohta Albaanias aastani 2030; rõhutab, et kõik algatused, mille eesmärk on tõhustada valitsemistava, õigusriiki ja korruptsioonivastaseid jõupingutusi, peavad tuginema kaasamisele, läbipaistvusele ja koostööle;

34. väljendab muret jätkuva poliitilise sekkumise ja kohtusüsteemi survestamise pärast; võtab murelikult teadmiseks kõrgema kohtunõukogu ja kõrgema prokuratuurinõukogu muude kui kohtunikest liikmete tulemuspõhise ametisse nimetamise ja nende usaldusväärsuse puudused; peab kahetsusväärseks kohtusüsteemi toimimisega seotud püsivaid probleeme, mida on märgitud SPAKi 2024. aasta aruandes;

35. nõuab viivitamata meetmete võtmist, et tagada kohtusüsteemi sõltumatus ja institutsiooniline usaldusväärsus;

36. rõhutab, et Albaania oli Transparency Internationali korruptsioonitaju 2024. aasta indeksis 80. kohal, mis osutab vajadusele teha olulisi edusamme suurkorruptsiooniga võitlemisel ja kohtusüsteemi sõltumatuse tagamisel; toonitab, et Albaania korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse eristruktuur (SPAK) on teinud tulemuslikku tööd suurkorruptsiooni

juhtumite ja ELi finantshuvide kaitsega seotud juhtumite uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja süüdimõistmisel; rõhutab, kui oluline on tagada korruptsioonivastaste võitlusega tegelevate institutsioonide täielik sõltumatus, ning ergutab suurendama nende tegevus- ja uurimissuutlikkust; väljendab heameelt kõrgete ametnikega seotud korruptsioonijuhtumite uurimiste ja kohtuprotsesside üle; rõhutab, et kõrgete ametnike kasvav lõplike süüdimõistmiste arv on endiselt oluline prioriteet; nõuab tungivalt, et kõik asjaosalised hoiduksid tegevusest, mis õõnestab selliste sõltumatute institutsioonide nagu SPAKi tööd; peab kahetsusväärseks, et kohtusüsteem tegutseb keskkonnas, kus hirmutamine on tavaline, ja on põhjendamatu surve all, mis ohustab tõsiselt kohtusüsteemi sõltumatust; väljendab muret asjaolu pärast, et ähvarduste sihtmärgiks olevate kohtunike vähene institutsiooniline toetamine vähendab üldsuse usaldust ning seab tõsiselt ohtu õigusriigi ja Albaania ELiga integreerumise protsessi;

37. võtab teadmiseks kohtusüsteemi kvaliteedi ja tõhususega seotud probleemid, sealhulgas suur arv täitmata kohtuniku ametikohti, kohtutöötajate vähesus, õigusalase alus- ja jätkuõppe kvaliteet, kohtupraktika järjepidevus ning tänapäevase juhtumite integreeritud menetlemise süsteemi puudumine; märgib, et eelarveeraldised on ebapiisavad, eeskätt just kohtute puhul; rõhutab, et kuhjunud menetlemata kohtuasjade hulga vähendamine kohtusüsteemis peaks jääma prioriteediks; väljendab siiski heameelt, et Albaania konstitutsioonikohus on oma tegevust tõhustanud ja mahajäämust vähendanud, tagades jätkuvalt institutsioonilise kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi;

38. väljendab heameelt, et vastu on võetud riiklikud õigusaktid, mille eesmärk on tagada vastavusse viimine rahapesuvastast võitlust käsitlevale ELi õigustikuga; märgib vajadust luua tugev kuritegelikul teel saadud vara tagasivõitmise üksus, parandada kontrollimenetlusi ning suurkorruptsiooni juhtumite uurimist, nende eest süüdistuse esitamist ja süüdimõistmist, muu hulgas kuritegeliku vara arestimise ja lõpliku konfiskeerimise teel;

39. kutsub Albaaniat üles jätkama oma õigusraamistiku, eelkõige karistusseadustiku vastavusse viimist ELi õigustikuga sellistes valdkondades, nagu organiseeritud kuritegevus ning uimasti- ja tulirelvakaubandus, samuti küberkuritegevuse, äärmusluse ja terrorismiohu tõkestamine; on jätkuvalt mures Albaania maffiarühmituste püsiva ohu ja tegevuse mitmekesistamise pärast Euroopas; peab kahetsusväärseks asjaolu, et vaatamata pingutustele lõhkuda nende võrgustikud, sealhulgas kasutades uurimistes Sky-ECC krüpteeritud sõnumiteenuse andmeid, on need kuritegelikud rühmitused endiselt tihedalt seotud uimasti- ja relvakaubanduse, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise, inimkaubanduse ja rahapesuga mitmes liikmesriigis, eelkõige Madalmaades, Belgias, Itaalias ja Prantsusmaal; võtab teadmiseks eriprokuratuuri täiendavate prokuröride ametisse nimetamise ning

finantsuurimisüksuse loomise; tunnustab Albaania osalemist uimastikaubanduse, rahapesu ja küberkuritegevuse vastastes ühisoperatsioonides ning kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) raames tehtavat koostööd; tunnustab lisaks organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses ja rahvusvaheliste kuritegelike võrgustike likvideerimisel tõhustatud koostööd selliste ametite, organisatsioonide ja võrgustikega, nagu Europol, Eurojust, Frontex, Interpol ja CARIN; ergutab Albaaniat tõhustama mehhanisme luureandmete jagamiseks ELi asutustega, et suurendada piirkondlikku stabiilsust; nõuab järjepidevate pingutuste tegemist, et viia Albaania julgeolekupoliitika vastavusse ELi strateegiatega, edendades integreeritumat ja vastupanuvõimelisemat piirkondliku julgeoleku raamistikku; kutsub Albaaniat üles tugevdama koostöös liikmesriikide ja ELi asutustega inimkaubanduse vastast võitlust; rõhutab vajadust võidelda väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu, kuna Albaania on endiselt nii siht- kui ka transiitriik; väljendab heameelt uue kuriteoohvrite kaitse strateegia vastuvõtmise üle; rõhutab, kui oluline on rändekontrollitöötajate pidev koolitamine, et tagada ELi normide tulemuslik rakendamine ja jõulisemate meetmete võtmine inimkaubanduse võrgustike tõkestamiseks;

40. ergutab Euroopa välisteenistust ja komisjoni aitama veelgi suurendada Albaania vastupanuvõimet hübriidohtudele küberjulgeoleku, teabega manipuleerimise ja elutähtsate taristute kaitse valdkonnas; kutsub Albaaniat üles hindama välismaiste otseinvesteeringutega seotud riske ja selliseid investeeringuid kontrollima, eelkõige sellistes strateegilistes sektorites nagu energeetika, mäetööstus ja telekommunikatsioon, et vältida majanduslikku sõltuvust ja laenulõksu ning kaitsta riiklikke huve, suurendada julgeolekut ja tagada kooskõla ELi standarditega;

41. nõuab, et EL ja Lääne-Balkani riigid looksid Euroopa Prokuratuuri ja läbirääkijariikide vaheliseks tulemuslikuks koostööks raamistiku, et hõlbustada tihedat koostööd ja ELi vahendite väärkasutamise eest süüdistuste esitamist; väljendab heameelt, et Albaania on sõlminud Euroopa Prokuratuuriga kahepoolse koostöölepingu;

Sotsiaal-majanduslikud reformid

42. väljendab heameelt, et Albaania osaleb ELi Lääne-Balkani majanduskasvu kava rakendamises, mis hõlmab integreerumist ELi ühtse turuga, piirkondlikku majandusintegratsiooni, põhiküsimustega seotud reforme ja suuremat rahalist toetust;

43. kordab, kui oluline on täiustada avaliku sektori taristut Lääne-Balkani riikides ja arendada suhteid ELi liikmesriikidega; tuletab meelde Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava potentsiaali piirkondliku ühenduvuse edendamisel raudtee- ja maanteetaristu kaudu; nõuab sellega seoses tungivalt, et kõigi riikide ametiasutused viiksid lõpule Albaaniat, Põhja-Makedooniat ja

Bulgaariat ühendava VIII transpordikoridori; tuletab meelde, kui oluline on parandada Lääne-Balkani riikide ja ELi liikmesriikide vahelisi lennuühendusi;

44. väljendab heameelt Albaania reformikava üle, milles käsitletakse ettevõtluskeskkonda, inimkapitali, digiüleminekut, energia- ja rohepööret, põhiõigusi ning õigusriiki; väljendab lisaks heameelt Albaania osalemise üle ELi programmis „Digitaalne Euroopa“; väljendab heameelt, et ELi ning Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni hallatavas juhtimise ja haldamise parandamise toetusprogrammis on Albaania avaliku halduse ja digitaalsete riigihangete valdkonnas liigitatud piirkondlikuks liidriks;

45. ergutab Albaania ametiasutusi vähendama vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu, parandades eelkõige ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade ja vähemusrühmade juurdepääsu haridusele ja eluasemele ning sotsiaal- ja tervishoiuteenustele; nõuab Albaania riikliku sotsiaalkaitsestrateegia 2024–2030 ning riikliku tööhõive- ja kutseoskuste strateegia 2023–2030 rakendamist; kutsub Albaaniat üles võtma täiendavaid meetmeid noorte töötuse vastu võitlemiseks ning kutsub Albaania ametivõime üles tulemuslikult rakendama lapse õiguste riiklikku tegevuskava, pakkudes abi tõrjutud ja vaesuses elavatele lastele;

46. peab kiiduväärseks, et Albaania ametiasutused on vastu võtnud õigusaktid kõrghariduse reformimiseks ja ajavahemikku 2021–2026 käsitleva riikliku haridusstrateegia rakendamiseks; kutsub Albaaniat üles muutma meediapädevuse koolide õppekavades põhiaineks, tagades, et õpetajad läbivad meediapädevuse õpetamiseks vajaliku koolituse ja nüüdisaegsed vahendid kvaliteetsete õppekavade pakkumiseks; ergutab tegema koostööd ELi haridusalgatuste ja piirkondlike võrgustikega, nagu Lääne-Balkani meediapädevuse vaatluskeskus, et rakendada kriitilise mõtlemise ja digikirjaoskuse alase hariduse parimaid tavasid;

47. tunneb heameelt Albaania edusammude üle ELi liikmesriikidega kahepoolsete sotsiaalkindlustuslepingute sõlmimisel ja valmistumisel tööturuasutuste süsteemi ühendamiseks Euroopa tööturuasutuste võrgustikuga EURES;

48. väljendab heameelt, et Albaania ühines 2024. aasta novembris ühtse euromaksete piirkonnaga, mis vähendab kodanike ja ettevõtjate kulusid ning aitab kaasa Albaania edasisele ühtse turuga integreerimisele; tunnustab Albaania ametiasutusi makseid käsitleva ELi õigustikuga (maksekontode direktiiv[6]) vastavusse viimise ja meetmete eest, mille tulemusena kustutati Albaania rahapesuvastase

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.8.2014, lk 214). http://data.europa.eu/eli/dir/2014/92/oj).

töökonna hallist nimekirjast; tunnustab Albaania jõupingutusi majandusliku konkurentsivõime parandamiseks ning kutsub valitsust üles jätkama struktuurireforme atraktiivsema ja ELi standarditele vastava ettevõtluskeskkonna edendamiseks; peab kahetsusväärseks, et avaliku halduse vähene tõhusus, ülemäärane õigusraamistik, korruptsioon ja mitteametliku majanduse suur osakaal kahjustavad ettevõtluskeskkonda ja takistavad konkurentsi;

49. väljendab heameelt Albaania eelarvetulemuste paranemise üle; kutsub Albaania ametiasutusi üles täiustama eelarveriskide analüüsi, tugevdades asjakohast rahandusministeeriumi osakonda; nõuab riigi omanduses olevate ettevõtete suuremat läbipaistvust ja vastutust majandusaasta aruannete kaudu; kutsub Albaaniat üles tugevdama oma avaliku sektori sisefinantskontrolli ja tagama kõrgeima kontrolliasutuse (ALSAI) soovituste rakendamise;

50. väljendab heameelt õigusaktide täiendava vastavusse viimise üle erapensionifonde, pankade finantsseisundi taastamist ja kriisilahenduse raamistikku käsitleva ELi õigustikuga; kutsub Albaaniat üles viima lõpule vastavusse viimise kindlustust, kapitaliturge, väärtpaberiturge, investeerimisfonde ja finantsturutaristuid käsitleva ELi õigustikuga;

51. väljendab heameelt Tirana tippkohtumisel saavutatud kokkuleppe üle vähendada rändlustasusid; kutsub sellega seoses ametiasutusi, erasektori osalejaid ja kõiki sidusrühmi üles saavutama kokkulepitud eesmärgid vähendada oluliselt andmeside rändlustasusid ning langetada ELi ja Lääne-Balkani piirkonna vahelise rändlusteenuse hindu 2027. aastaks kodumaiste hindade lähedasele tasemele; tunneb heameelt Lääne-Balkani riikide ja ELi vahelise rändluse tegevuskava esimese etapi rakendamise üle;

52. on mures, et Albaania äriühinguõigust käsitlevate õigusaktide valdkonnas ei ole tehtud edusamme; kutsub Albaania ametiasutusi üles viima lõpule äriühinguõigust käsitlevate õigusaktide vastavusse viimise ELi õigustikuga;

Keskkond, elurikkus, energeetika ja transport, säästev turism

53. rõhutab, et Albaania peab rohkem pingutama, et oma õigusaktid keskkonnaalase ELi õigustikuga vastavusse viia; nõuab, et Albaania viiks oma õigusaktid vastavusse ELi keskkonnamõju hindamise direktiivi[7] ja keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiviga[8];

---

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

rõhutab vajadust tõhustada keskkonnakuritegude vastast võitlust;

54. rõhutab vajadust läbipaistvate ja kaasavate avalike konsultatsioonide järele kooskõlas Århusi konventsiooniga, tagades kohalike kogukondade, valitsusväliste organisatsioonide ja teadusasutuste aktiivse kaasamise keskkonnaotsuste tegemise protsessi, eriti seoses projektidega, millel on suur keskkonnaalane ja sotsiaal-majanduslik mõju; hoiatab, et kui sidusrühmi nõuetekohaselt ei kaasata, kahjustatakse sellega juhtimisstandardeid ja Albaania suutlikkust täita ELi õigustikust tulenevaid kohustusi; väljendab muret konkurentsiväliste välisrahastatud arenguprojektide majandusliku ja keskkonnamõju pärast;

55. tuletab meelde, et Albaania peab kõvasti pingutama, et saavutada kliimakaitse, energiatõhususe, energiavarustuse ja transpordi mitmekesisemaks ja keskkonnahoidlikumaks muutmisega seotud eesmärgid; märgib, et riigi jaoks on endiselt eriti keerulised probleemid õhu- ja veekvaliteet ning jäätmekäitlus; nõuab tungivalt, et keskvalitsus ja kohalikud omavalitsused suurendaksid jõupingutusi, et parandada õhukvaliteeti ja vähendada potentsiaalselt eluohtlikku saastet; nõuab tungivalt, et Albaania valitsus seaks prioriteediks kliimamuutustega kohanemise strateegiate rakendamise, taastuvate energiaallikate arendamise ja riigi jäätmekäitlussüsteemi ajakohastamise, et vastata ELi standarditele ja toetada kestlikku majanduskasvu; ergutab Albaania ametiasutusi tõhustama meetmeid ja investeeringuid, et laiendada ühistranspordisüsteemi ja raudteevõrku;

56. on kindlalt veendunud, et keskkonnakaitse ja säästva turismi arendamine peavad käima käsikäes; väljendab heameelt Euroopa esimese loodusliku jõe rahvuspargi –Vjosa loodusliku jõe rahvuspargi loomise üle ja nõuab selle kaitsmiseks piisavate vahendite eraldamist; kutsub ametiasutusi üles täielikult austama selle ökoloogilist terviklikkust ja kaaluma taristuprojektide, ennekõike Shushicë jõest vee võtmise projekti läbivaatamist kooskõlas rahvusvaheliste elurikkuse säilitamise standardite ja parimate tavadega, et pargi elurikkus, elupaigad ja ökoloogilised funktsioonid jääksid puutumata; kordab oma muret Vlora lennujaama ehitamise pärast Vjosa-Narta kaitsealale, millega rikutakse riiklikke ja rahvusvahelisi elurikkuse kaitse norme, ning kutsub kosmoni üles käsitlema seda teemat ühinemisläbirääkimiste 27. peatüki raames; kutsub Albaania ametiasutusi üles võtma vastu kultuuripärandi ja muuseumide seaduse rakendusaktid;

57. väljendab tõsist muret seoses Albaania kaitsealade seaduse hiljutiste muudatuste pärast, millega võimaldatakse suuri taristu- ja turismiprojekte rajada ökoloogiliselt tundlikele aladele; nõuab nende seadusandlike muudatuste tagasipööramist, et tagada riiklike ja rahvusvaheliste õigusraamistike ja kaitsestandardite täielik ja range järgimine, ning naaberriike mõjutava merereostuse probleemiga tegelemist;

58. kutsub Albaania ametiasutusi üles määrama kindlaks peamised kaitsealad ja neid tulemuslikult haldama, et tagada äärmiselt ohustatud liikide, ennekõike Balkani ilvese säilimine, sealhulgas ulatuslike elurikkuse seire programmide abil, ning rakendama ja rangelt jõustama salaküttimisvastaseid õigusakte; nõuab tungivalt, et Albaania loobuks Musta Drini jõele Skavica hüdroelektrijaama rajamise kavatsusest selle tõsise ökoloogilise, sotsiaalse ja kultuurilise mõju ning kohalike kogukondade sundrände kaalutlustel;

Piirkondlik koostöö ja välispoliitika

59. väljendab heameelt 19. novembril 2024. aastal vastu võetud ELi ja Albaania vahelise julgeoleku- ja kaitsepartnerluse üle, millega luuakse platvorm tõhustatud dialoogiks ning koostööks julgeoleku- ja kaitseküsimustes ning mis tähistab olulist edasiminekut; rõhutab, kui oluline on tagada, et partnerlus viiks konkreetsete meetmete võtmiseni, sealhulgas ühismeetmed sellistes valdkondades, nagu õppused, luurevõime ja täiustatud piirijulgeolek, et tegeleda piirkondlike ja üleilmsete julgeolekuprobleemidega; toonitab vajadust süvendada julgeolekualast koostööd Lääne-Balkani piirkonnas ning hõlbustada tihedamat koordineerimist piirkondlike partnerite vahel, et võidelda organiseeritud kuritegevuse, küberohtude ja hübriidprobleemidega; nõuab ELi suuremat toetust piirkondlikele julgeolekualgatustele, mis suurendavad stabiilsust ja vastupanuvõimet kogu Lääne-Balkani piirkonnas; tunnistab, et partnerlus on oluline samm edasi Albaania kui ELi usaldusväärse julgeolekupartneri rolli tugevdamisel; rõhutab lisaks, et partnerlus hõlbustab muu hulgas ühisalgatusi ja suutlikkuse suurendamise püüdlusi, aidates sel viisil luua vastupanuvõimelisema ja integreerituma julgeolekuarhitektuuri Lääne-Balkani piirkonnas;

60. väljendab heameelt, et 2024. aastal võeti vastu riiklik julgeolekustrateegia, millega jätkatakse hübriidohtudega võitlemist, ja uus küberturvalisuse seadus; väljendab heameelt Albaania, Kosovo ja Horvaatia allkirjastatud ühisdeklaratsiooni üle, mille eesmärk on parandada koostööd ja tugevdada kaitsepotentsiaali ning samal ajal täielikult toetada Euro-Atlandi ja piirkondlikku kaitsealast integratsiooni;

61. väljendab muret Venemaa kasvava mõju pärast ELi naabruses; tunnustab Albaania side- ja postiameti (AKEP) 2024. aasta oktoobris võetud meetmeid, mille tulemusel suleti 155 Venemaa hallatavat veebikontot, mis olid seotud desinformatsiooni levitamisega, ning kaheksa küberspionaaži rühmadega seotud kontot[9]; rõhutab, et need meetmed kajastavad Albaania jätkuvaid jõupingutusi leevendada küberohtusid; nõuab tungivalt, et EL suurendaks toetust Albaaniale Venemaa pahatahtliku mõju vastu võitlemisel ja piirkondliku

9 https://politiko.al/english/e-tjera/-mbyll-155-llogari-ruse-ne-internet-per-dezinformimin-ne-tirane-i517028?

stabiilsuse tagamisel;

62. tunnustab Albaania täielikku kooskõla ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga, sealhulgas kolmandate riikide vastaste ELi sanktsioonide toetamist, samuti Albaania positiivset panust ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonidesse, eelkõige operatsiooni EUFOR Althea, millega ta näitab, et piirkondlikku ja rahvusvahelisse julgeolekusse ja stabiilsusesse panustamine on talle oluline, väljendab lisaks heameelt, et Albaania osaleb ELi ja NATO juhitavates operatsioonides ning teeb koostööd Europoli ja Interpoliga; nõuab, et Albaania osaleks ka edaspidi ELi juhitavates kriisiohjamisoperatsioonides ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonides, nagu merendusjulgeoleku operatsioon EUNAVFOR Aspides; tunnistab Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegilist tähtsust Euroopa julgeoleku ja majandusliku stabiilsuse jaoks; kutsub Albaaniat üles suurendama oma merendusjulgeoleku alast suutlikkust koostöös ELi ja NATOga;

63. väljendab heameelt Albaania valitsuse jätkuvate püüdluste üle edendada heanaaberlikke suhteid; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on Albaania lubadus lahendada kõik piirivaidlused kooskõlas vaidluste rahumeelse lahendamise põhimõtte ning ÜRO põhikirja ja ÜRO mereõiguse konventsiooniga, järgides selleks vajadusel Rahvusvahelise Kohtu otsuseid; väljendab heameelt Albaania aktiivse panuse üle Berliini protsessi; ergutab lisaks püsivat ja konstruktiivset osalemist piirkondlikes koostööalgatustes kooskõlas ELi väärtuste ja laienemisega seotud eesmärkidega, kuna see edendab rahu, julgeolekut ja stabiilsust Lääne-Balkani piirkonnas; hoiatab igasuguste meetmete eest, nagu avatud Balkani algatus, mis võivad kahjustada ühist piirkondlikku turgu või kalduda kõrvale Berliini protsessist, kuna need takistavad ELi integratsiooni ja ühtekuuluvust ning võivad ohustada Albaania edusamme tugevama piirkondliku ja ELi integratsiooni suunas;

64. väljendab heameelt, et Albaania on ratifitseerinud kahepoolsed lepingud Horvaatia, Montenegro ja Bulgaariaga sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta;

65. rõhutab Albaania konstruktiivset rolli stabiilsuse ja koostöö edendamisel Lääne-Balkani piirkonnas, eelkõige naaberriikidega kahepoolse dialoogi pidamise ja piirkondlikes organisatsioonides osalemise kaudu;

o
o o

66. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Albaania Vabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile.